

«وطن امروز» گزارش می‌دهد: آیا مدیران دانشینان تمایلی به مهار نقدینگی ندارند؟

پشت پرده ارتباط بانک مرکزی و تورم

■ علت رشد زیاد نقدینگی به عنوان مهم‌ترین عامل تورم، بی‌انگیزگی بانک مرکزی در نظارت مؤثر بر شبکه بانکی است و از جمله مهم‌ترین علل این بی‌انگیزگی، گردش آزاد مدیران در بانک مرکزی و شبکه بانکی یا «درهای گردان» است

حمید کمار: بررسی ساختارها و قوانین پولی کشور نشان می‌دهد علت رشد بالای نقدینگی به عنوان مهم‌ترین عامل تورم و کاهش ارزش پول ملی، «نبود عزم تنظیم‌گری در مدیران بانک مرکزی» است. این وضعیت باعث شده شبکه بانکی ضمن پرداخت بهره‌های بالاتر به سپرده‌ها، امکان برداشت و جاری شدن این نقدینگی را فراهم کند که نتیجه آن بروز تورم‌های شدید بلافاصله پس از رخدادهایی نظیر تحریم و... است. علاوه بر این، عوامل دیگری نظیر «نبود فرآیند قانونی انحلال بانک» هم در این وضعیت مؤثر است.

سال ۹۸ در حالی به پایان خود نزدیک می‌شود که طبق آمارها، سخت‌ترین سال از منظر افزایش قیمت‌ها در ۲ دهه گذشته بود. آخرین گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد نرخ تورم سالانه منتهی به بهمن امسال به ۳۷ درصد رسیده و پس از آن روند نزولی به خود گرفت. با در نظر گرفتن روند نزولی نرخ تورم سالانه، می‌توان با دقت خوبی نرخ تورم سال ۹۸ را حدود ۳۶ درصد تخمین زد. با فرض این عدد برای تورم سال جاری و بنا بر آمارهای موجود، سال ۹۸ پس از سال ۷۴ که نرخ تورم ۴۹/۴ درصدی را ثبت کرد، دومین رتبه از نظر تورم بالا محسوب می‌شود.

■ میانگین رشد ۲۵ درصدی نقدینگی در ۴ دهه گذشته برای بررسی علت بروز چنین تورم کم‌سابقه‌ای، ابتدا لازم است به اولین و البته مهم‌ترین عامل تورم یعنی نقدینگی پرداخت. طبق آخرین گزارش بانک مرکزی از مولفه‌های پولی کشور، نرخ رشد نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۹۸ معادل ۲۸/۲ درصد بوده است. با بررسی روند رشد نقدینگی سال ۹۸ نزدیک‌ترین رقم به واقعیت باشد. با این شرایط روند رشد نقدینگی کشور در سال‌های پس از انقلاب مطابق نمودار یک است.

همانطور که در این نمودار مشاهده می‌شود در طول ۴ دهه گذشته، کشور تنها در سال ۶۳ شاهد رشد تکریمی نقدینگی بوده است. در آن سال رشد نقدینگی معادل ۶ درصد ثبت شد و به این ترتیب کمترین میزان رشد نقدینگی را به خود اختصاص داد. آمارها همچنین نشان می‌دهد در تمام این ۴ دهه، «رشد نقدینگی کمتر از ۲۰ درصد» تنها در ۱۱ سال تجربه شده که ۷ مورد آن در دهه ۶۰ بوده است. همچنین در این چهار دهه، «رشد نقدینگی ۳۰ درصد و بیشتر» هم در ۱۱ سال مختلف تجربه شده است.

■ بررسی ترکیب نقدینگی؛ باج به سپرده‌های مدت‌دار همچنین ترکیب نقدینگی در پایان آذر ۹۸ مطابق جدول یک بوده است.

اجزای نقدینگی در پایان آذر ۹۸		مقدار (هزار میلیارد تومان)	سهم از کل
پول	سکه و اسکناس	۵۲/۸	۲/۳ درصد
	سپرده‌های دیداری	۳۱۰/۷	۱۳/۷ درصد
شبه پول	سپرده‌های مدت‌دار	۱۷۴۴/۲	۷۷/۱ درصد
	سپرده‌های فرض‌الحسنه پس‌انداز	۱۱۵/۹	۵/۱ درصد
جمع	متفرقه	۳۸/۷	۱/۷ درصد
	جمع	۲۴۲۲/۲	۱۰۰

در بررسی اجزای نقدینگی آذرماه سال ۹۸ آنچه بیش از هر چیز دیگری به چشم می‌آید، سهم ۷۷/۱ درصدی سپرده‌های مدت‌دار از حجم کل نقدینگی است. این بخش از نقدینگی همان قسمتی است که با دریافت بهره موجب افزایش سرعت رشد نقدینگی می‌شود. به عبارت دیگر، «سهم جداکنری» این بخش هم ناشی از همین «سرعت رشد جداکنری» است. این موضوع به منطبق حکمرانی پولی بازمی‌گردد. در بسیاری از نظام‌های مالی

بانک / موسسه اعتباری	سقف سود (درصد)	حداقل موجودی	نرخ سود سپرده در صورت برداشت زودتر از یک سال (درصد)
آینده	۲۰	یک میلیون	۱۰
اقتصادنویس	۱۹	۵ میلیون	۱۵
انصار	۲۰	۲۰ میلیون	قبل از ۳ ماه ۱۰ درصد و بعد از آن ۲۰ درصد
ایران زمین	۲۰	۱۰ میلیون	بعد از یک ماه ۲۰ درصد
تجارت	۱۸	۲۰ میلیون	قبل از ۶ ماه ۱۴ درصد و بعد از آن ۱۸ درصد
توسعه تعاون	۱۸	یک میلیون	۱۰
دی	۲۰	۱۰ میلیون	قبل از ۳ ماه ۱۰ درصد و بعد از آن ۲۰ درصد
رفاه کارگران	۲۰	۵۰ میلیون	۱۰
سامان	۱۹	۵۰ میلیون	بعد از یک ماه ۱۹ درصد
سرمایه	۲۰	۲۰ میلیون	قبل از ۳ ماه ۱۷/۵ درصد و بعد از آن ۲۰ درصد
سپه	۱۸	یک میلیون	۸
سینا	۱۸	۵۰ میلیون	قبل از ۳ ماه ۱۰ درصد و بعد از آن ۱۶ درصد
شهر	۱۹/۵	۱۰۰ میلیون	قبل از ۴ ماه ۱۰ درصد و بعد از آن ۱۹/۵ درصد
صناعات	۱۸	یک میلیون	۱۰
قلمین	۱۹	۲۰ میلیون	قبل از ۳ ماه ۱۵ درصد و بعد از آن ۱۹ درصد
مسکن	۱۸	یک میلیون	۱۰
ملت	۱۸	یک میلیون	۱۰
ملی	۱۸	۱۰۰ میلیون	قبل از ۳ ماه ۱۰ درصد و بعد از آن ۱۸ درصد
مهر اقتصاد	۱۹/۵	۱۰۰ میلیون	۱۰
پارسیان	۱۹	۵ میلیون	قبل از ۲ ماه ۱۰ درصد و بعد از آن ۱۹ درصد
پاسارگاد	۱۸	۱۰۰ میلیون	قبل از ۳ ماه ۱۵ درصد و بعد از آن ۱۸ درصد
کارآفرین	۱۹	یک میلیون	بعد از ۱ ماه ۱۷ درصد
کشورزی	۱۸	یک میلیون	۱۵
گردشگری	۲۰	۱۰۰ میلیون	بعد از یک ماه ۲۰ درصد
موسسه اعتباری ملل (مسکریه)	۲۰	یک میلیون	بعد از یک ماه ۲۰ درصد
موسسه اعتباری نور	۲۰	یک میلیون	بعد از یک ماه ۲۰ درصد

جدول ۱ - اطلاعات کسب‌شده حاصل بررسی میدانی خبرنگار روزنامه «وطن امروز» از شعب بانک‌های ملل است.

نمودار ۲

